

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

LVCIANI SCIPIO INTERLOCVTORES.

ALEXANDER, HANNIBAL.

MINOS SCIPIO,

Libyce, me decet præponi, melior, quidem
sum. HANNIBAL Immo vero me,

O ALEXANDER. Iudicet ergo Minos,
qui semper iustissimus iudex est habitus. Mi.

Quis tu? Alex. hic est Hannibal Car-

thaginensis, ego autem Alexander philippi Regis filius. Mi. Per
Iouē utriusque gloriosi, sed qua de re vobis altercatio est. Alexan.
De præstantia, dicit enim is sese meliorem, quam ego, ducem exercitus fuisse.
ego vero non hoc solum, sed omnibus ferme qui ante meam gratiam fue-
re in re militari præstantiores me fuisse affirmo. Mi. Dicat ergo
uterque pro parte virili, tu o Libyce prius loquaris. Han. Vnum
hoc me iuuat, ut hic sermonem graecum didicerim, ut neque etiam hac
in re Alexander me superet. Illos maxime laudis dignos puto,
qui quum parui a principio fuere propria virtute ad magnam gloriam
eualere, potentesque facti & principatu digni visi sunt. Ego cum pau-
cis quibusdam Hesperiam primum inuadens, quum subconsul essem op-
timus a fratre iudicatus, maximis rebus idoneus visus sum, tum
Celtiberos cepi, gallos deuici & quum magnos montes transmie-
grassem omnem, Heridanum transcurri, multasque ciuitates eueri, &
planam Italiam subiugavi, & usque ad suburbia Romana grassatus sum.
Totque vna die Romanos occidi, ut eorum annulos modis meis
surari oportuerit, & ex cadaueribus fontes fluminibus fecerim,
atque haec omnia peregi, nec Amonis dictus filius, neque deum me sine

LVCIANI

gens, aut matris infornia narrans, sed me hoīem fatebar pugnas
 bāq; cōtra duces/ magna prudentia, contra milites/ magna auda
 cia, atq; fortitudine prāditus. Non aduersus Medos aut Arme
 nos, qui antequā quispiam, sequatur, fugiunt, facileq; cuiquam
 audenti victoriā tradūt. Alexander vero patris regnī successor,
 & id fortunæ quodā impetu ampliauit, qui cū vicerit illū miserū.
 Dariū apud Susim & Arbellas victoriā cepit, antiquā ex patre
 cōsuetudinē omittēs, delabi non turpe putauit, seseque ad Medo
 rū delicias inuitari libēter tulit atq; in cōuiuijs amicos interemit.
 Quibus quū morerent auxiliari conatus. Ego autē patriæ æque
 dominatus sum, quæ quū me reuocaret hostiū magna classe ad
 uersus Lybiā nauigante parui, continuoq; me hominē priuatum
 dedi, & damnatus æquo animo rē tuli. Quæ quidē egī barbarus
 natus omnisq; græcorū disciplinæ experts, & neq; Homerū, vt
 hic, edidici, neq; Aristotele magistro eruditus, sed solū mea natu
 ra optima sum vsus. Hæc quidē sunt quibus me meliorē Alexan
 dro esse puto. Si vero ea causa mihi hic preferendus est, q; caput
 eius diademate ornauerit, id deorū forsan apud Macedones est,
 nō tamen ob id præstantior hic videat generoso duce, & viro, q
 mentis sententia, magis q; fortuna est vsus. Mi. Hic enī oras
 tionē neq; ingenerosam, neq; vt libycum decebat, dixit. Tu vero
 Alexander quid ad hæc inquis? Alexan. Oportet quidem o
 Minos hoī, adeo temerario, nihil respondere. Solū enī te nomē
 satis edocere potest, qualis ego Rex, qualis hic latro habitus fue
 rit. Aduerte tamē an parū ipsū superauerim. Adolefcens adhuc

SCIPIO.

eē aggressus regnū obtinui, & de patris mei interemptoribus vi-
 tus sum. At quū Thebas subuertissem, toti graciæ terror fui ab
 ea dux electus, neq; dignū putavi Macedonū regno me cōtentū
 esse, quod pater reliquerat, sed totū terrarū orbē sperās, durūq;
 putans nisi rerū oīm dominus factus essem, paucos quosdā me-
 eū agens in Asiā me traduxi, & ducē Theogoniū magna pugna
 vici. Lidiā, Ioniā & Frigiā coepi, & tandē quacūq; transierim
 subiugans veni ad ipsū locū vbi darius me expectabat, infinitos
 exercitus agens. Post hac o Minos nescis quod ad vos vno die
 mortuos miserim: Dicit enī Charon, tunc sibi scaphan insuffe-
 cisse, sed ligna quedā adiungens illorū plures transportasse, atq;
 hac cōfeci me periculis opponens, & in pugna vulnerari non ti-
 mens. Et vt quæ apud Tyrū & Arbellas gesta sunt omittā, vsq;
 Indos veni atq; oceanū mei regni tronū feci, & illorū hoīm ele-
 phantes habui. Porū vero meū captiuū coegi, et scytas hoies cer-
 te nō spernendos subiugavi. Tanaim supertransiens magna equi-
 tū pugna vici, ac amicos meos remūeraui. De inimicis vltus sū.
 Si vero deus hoībus videbar parcendū, illis est. Nā rerū magni-
 tudine, vt tale aliquid de me crederent, inducti sunt, tandē mora
 me regē occupavit. Hic vero Hannibal apud Prusiā Bitiniū ex-
 ulavit, vt crudelissimo & pessimo hoī cōueniens erat. q; vero Ita-
 los vici omitto dicere, nā non virtute, sed maliciā atq; perfidiā &
 dolis id peregit, nuncq; vero alicui⁹ claritudinis aut iustitiae memor
 sed quoniā q; deliciose vixeri vituperavi, oblitus mihi esse videor,
 eorū quæ apud Capuā admiserit. Ibi enī mulieribus deditus est,

LVCIANI.

& voluptatibus is vir mirabilis per belli tempus inserviebat, ego
 quoque ea quæ sub occidente sunt parva quidē putans, nisi versus
 orientē me impulissem, quid magnificū perfecissem, sed nō dige-
 na mihi visa sunt illa cōtra quæ pugnassem, inclinata reuij domi-
 nū me fatentia. Nā Italiā atque Libyā ditioni meæ adiungens, vique
 gades facile iuissem. Iā dixi, tu quoque o Minos iudica, hæc quidē
 e multis satis sunt. Sci. Nō nisi me prius audis o Minos. Mi.
 Quis tu vir optime es? aut vnde quæ hisce claris ducibus te cōferre
 audes? Sci. Italus Scipio Romanus Mi. Audiendus quippe
 pes. Sci. Ego o Minos hæc nō dicā, ne preferri velim, nunquā
 enī huiusce generis honoris audus fui, sed semper esse quæ videri ma-
 lui, nec quod isti utriusque fecerunt, in me laudando, alios vituperē,
 ita puero mihi oē vitium displicuit, & bonis artibus a primis annis
 deditus, humanitatique inserviens, scire solū turpe putabā, sed ope
 semper perficere, quicquid magnificū a maioribus natu, aut lites-
 ris didicissem conatus sum. Ita adolescens vixi, ut maxima patrie
 spes fuerim, quæ illā frustrata nō est. Nā quā senatus maximo ti-
 more an esset patria relinquenda consultaret, vix iuuenis quā ei
 ætati nō liceret, in medios senes proliij, & stricto ensē patriæ ho-
 stem me habiturū profiteor eū, qui deferendæ patriæ sententiā
 protulerit. Quare vix quantū & vigesimū annū agens, dux electus,
 nō cū magno exercitu, versus Carthaginē iui, itaque Hanniba-
 le secutus vici, atque eū in turpē fugā cōuerſi, & deuicta Carthagi-
 ne non rei foelicitate elatus sum, eundē me amici, eundē me patria
 post victoriā habuit. Diuites vero in bonis amicis esse putavi, nō

SCIPIO.

in auro. Nā per quattuor & quinquaginta annos, quibus vixi
 nihil vnquā emi aut vendidi, ex foro quoq; nunq̃ diuertissem, ni
 si quempiā mihi aliquo modo amicti fecissem, & vt mercatorio
 bus pecunias lucrari studiū est. Ita mihi, vt adipiscerer hōies om
 ni metallo prestantiores, cura erat. Quibus qualis fuerim Titus
 Liuius, ceteriq; historici testari possunt. At ex Carthagine reuer
 sus triumphū egi, censorq; factus sum Aegyptū, Syriā, Græciam
 percurri. Iterumq; absens consul electus bellū maximū confeci,
 & Numantiā eueri, atq; a'ia egi. Nunq̃ me aut in prosperis ele
 uantē fortuna, aut in aduersis opprimentē vidit, quin tanta an
 mi liberalitate vsus sum, vt quū grandis dominus esse pouerim,
 moriens quattuor & viginti solū libras argenti reliquerim. Illud
 nō tacebo scilicet me nunq̃ iniustū, aut crudelē fuisse, aut aliquis
 gnīs voluptate corruptū. Et hæc: vt in principio dixi: nō ea ratio
 ne q; preferri velim retuli, sed graue erat nō mōstrare, vt est, Ro
 manos oī gnē virtutū ceteras gentes superasse. Itaq; vt viuus p
 patria pugnaui, patriæq; pietatē mihi & rebus ceteris prætuli, sic
 nūc apud te o Minos pro patria hæc di' fa sunt. Mi. Per Iouē
 o Scipio, & recte, & vti Romanū decet loquutus es. Itaq; disci
 plina militari, rebusq; bellicis hisce æqualē, aut te prestantiorē fa
 ciamus, te præferendū cenleo, & alexander secundus sit, & tertius
 Hannibal, nec hic quidem spernendus est.

LVCIANI.

¶ Luciani Scalphidiū locutores, Charon Mercurius, Menipp⁹, Carmolaus, Lampicius, Damalias, Craton, Mico, Philosophus Charon.

Vdite q̄ quidē pactio nostra se negotia habeāt, parua

A enī (vt videtis) ac vetus nobis est nauicula , rimisq̄

fatiscit, ac fluctuū impulsioē nauifraga est. Vos vero

nōnulli simul aduenitis, plurima quisq̄ sectū deferentes . Si ergo his cū rebus Schapham ascendetis, vero postmodū vos poenitebit quisquis nare ignorabit . Quo itaq̄ consilio tute nauigemus ego vos docebo, nudos omniūq̄ vacuos rerū ingredi quoscūq̄ oportet, ac cuncta superflua in ripa deponere . Hoc itaq̄ modo nostri capax vixerit nauicula . Quare o Mercuri hoc tibi de cetero sit cure , prater nudatos rerumq̄ oīm vacuus, neminem admittere, i ipso stās introitu, pepla aliaq̄ (vt dixim⁹) facito quēcūq̄ deponere agnosce, et recipe, sed nud⁹ ingredi coge. **MERCVRIVS.** Perpulchre dicis, sic enī faxo , sed quis nā est is prior ? **MENNIPPVS.** Ego sum. **Menippus,** at Vide o Mercuri perā, baculūq̄ in lacū proleci, ac pallā minime tuli. **Mer.** Ascende Menippe oīm fortissimē , primūq̄ apud nauā locū tene, quo possis oīs intuerier. Quis est hic alter ? **CHARON.** Carmelius Magarenlis amore semper perditō affectus, cuius duorū talentū vnicū fuit osculū. **Mer.** Hunc deferre decorē, labia, oscula comā perpexam, orisq̄ ruborē, ac vultus nitorē, o faciū bene, ingrediē iā. Sed quis est alter purpurea veste indutus, caputq̄ diademate præinctus ? **Lam.** Ego sū Lampitius. **Mer.** Tota itaq̄ veniens tecū fers. **Lam.** Decet ne o Mercuri hoīem Re

SCAPHIDIVM.

*gē nudū aduenire? Mer. Regē? minime mortuū vero potes-
 us, quare hīs te exue. Lam. Engazam abiicio. Mer. Et in-
 solentiā, atq; scultiā abijcias o Lampici, hęc enī sua grauitate no-
 strū submergerent phalekū. Lam. Sic saxo, sed saltē diadema
 concede, ac vestē regiā hęc. Mer. Nequicq; hanc etiā cōtinuo
 depone. Lam. Fiat, nuncquid vis aliud? nūc rebus oībus (ut
 vides) sum exutus. Mer. Crudelitas, temeritas, iniuria, iracū-
 dia, & alia huiusmodi sunt deponenda. Lam. Nudus iā nudus
 sum. Mer. Ergo ascende, sed tu tam pinguis, tantaq; carne sub-
 fultus. DAMASIAS. Damafias athleta. Mer. Videre vi-
 deor te in palestris exercitatum esse. Da. Ita, sed me admitte
 nudum venientem. Mer. Nudus veni tanta carne repletus;
 ea est deponenda, nā vnico dītaxa pede hoc nostrum submere-
 ges Scaphidiū, hęc quoq; coronatiōes, preconiaq; sunt abijci-
 enda. Da. Profecto nūc quidē sum nudus, atq; alijs par mor-
 tuis. Mer. Sic esse magis decet, ingredi iā. Et tu Craton has
 abijca opes, luxuriā pariter ac molliē, tecū ista ne deferas mo-
 numenta, nec nō tuorū auctoritates maiorū deferere, iū et gen⁹ &
 gloriā tuā liberalitatis, famā popularē, præterea simulacra ac epi-
 grammata, hęc enim o Craton sunt pergrauissima. Cra. Mi-
 nime ferā, cuncta q̄ qdē inuitus tamē deferā, proh dīj mortales
 quid iā sumus perpassi. Mer. Dīj boni & tu his emicas armis,
 quid tibi vis? & quid libi hoc tropheum? MICOPHI-
 LOSOPHVS. quoniā o Mercuri ardua domi militaq; fa-
 cinora feci, ut ob quę ciuitatibus donatus fui. Me. Arma, tro-
B*

LVCIANI.

pheum humi deferas, nam apud inferos omnia sunt summa pae-
 ce cōposita, nihilq; his opus est armis. Sed quis est is qui sub ho-
 nestatis habitu supercilio elatus, curaq; onustus ac perplexa bar-
 ba ornatus, tam lento pede aduenit. Me. Quidam o Mer-
 ri Philosophus, immo magis p̄digus & inanitate refertus, quo
 circa iube eum spoliari, o quā multa ridenda, locabundaq; vides
 bis sub illa veste recondita. Me. Inprimis Philosophe hunc
 depone habitum, tum & reliqua etiam. Proh Iuppiter quantam
 iactantiam atq; arrogantiam, quantamq; ignauiam, insaniamq;
 & lites et vanitates, ybaq; scrupulosa, labores vanos, nugas, am-
 bages, atq; omnium genera deceptionum secum tulit: q̄ primū
 his te exue, & quoq; metire, & potissimum arbitrare te ceteris
 equalem esse, non quique remis hac dumtaxat ferre valeret.
 Phi. Cunctis me exuam? Me. O mercuri fac ei barbam ab-
 radi, nam est res grauissima. Mer. Item depone barbam phi-
 losophe. Phi. Quis est tonsor? Mer. Ecce menippus, cas-
 pe securim Menippe barbamq; Philosopho abra-de. Me. Ser-
 ram potius concede, vt res sit magis ridicula. Mer. Satin est
 securis, o iam barbam deposuisti. Me. Non vis & supercilla
 ei abradi? Mer. Maxime. Quid est hoc Philosophe? quid
 lachrymas? mortem ne formidas? ascende bono animo. Me.
 Aliud restat magis ponderosum quod chlamyde tegit: Mer.
 Quid? cedo. Me. Adulationes, blandiciae, quaeq; alia in vi-
 ta tibi valde profuerunt. Phi. Et tu Menippe qua gratia hanc
 tuam non abijcis liberalitatem, laticiam, r̄sum ac fortitudinem,

SCHAPHIDIVM.

nūm ceteros solus es derisurus? Mer. Menippe huiuscemoditecum habeto nam leuīa, vtiliaq; sunt, & inter nauigandum oportuna, sed tu orator desere tantam elegantiam, copiamque verborum, & quæstiones, rationationes, insinuationes atq; huiuscemodi plura, nam permaximæ sunt grauitatis. Or. Mos rem tibi geram. Me. Scaphidiū satis est refertum, funem igitur a littore soluīte, anchoram a prora retrahite, scalas tollite, malum scandite, agite, vela ventis tradite, tu quoq; o nauta clauū dirige. Et quid fletis vmbrae amentes, maxime tu Philosophe an quia modo barbam deposuisti? Ph. Non. Me. Quam obrem? Ph. Quia immortalē me esse putauī. Me. Menestitur, alia re tristatur. Mer. Qua? Me. Quoniam eleganter, copiose, quemadmodum solitus est, de cetero non crapulabitur, neq; noctu clanculum scortari dieq; adolescentes orationis culis allicere, ac eos pecunia emungere valebit, quā obrem summo afficitur dolore. Ph. Tu vero Menippe non formidas mortem? Me. Quo pacto? quum libens volensq; ad mortem festinauerim, nemine vocante, sed inter nauigandum nonnulla exauditur vox, vti quibusdā a terra acclamantibus. Mer. Ita est Menippe, nam quidam ad subsellia pergunt, qui Lampicij morte cōgratulant, eiusq; vxor magna mulierū frequētia domū reducit, ac filij lapidibus ex vrbe pellunt. Alij Clophārē laudant oratōrē, quidā Cratoni cōdūt epitaphia. mater quoq; Damasiæ cū muliebri comitatu in fun⁹ pdit. Te vero Menippe nemo profectio plorat, sol⁹ venis cū silētiō? Me. Minime, nōne

LVCIANI.

rixantes audis canes, coruosq; crocitates, a q̄b̄ sūmo cū certamine
tam humor. Mer. Strennuus es. Sed iā perfecimus iter. Descē
dite vos, rectaq; in ius pergite, nobis vero Charon pro reliquis
redeundū est. Me. Ite bonis animis o Mercuri, nos nostrum
ad iter reuertamur. Quid tanta cū moesticia contemplantini ius
subire, ius est, seruntq; acerbissimas hic esse poenas scilicet rotas,
ac vultures, atq; vitā examinare cuiusq; necesse est.

¶ Luciani Palinurus, Interlocutores,
Palinurus, & Cha.

Bsecro te o Charon, sine me vt iam, nauim conscen
dam. Cha. Quis me appellas? Pa. Ego nauis
ta quondam illius, quem nuper viuentem transo
uectasti, Aeneæ Troiani. Ch. Tu ne ille es qui apud por
tus Velinos inhumatus iacebas? Pa. Ille ipse sū, sed crede cor
pestiū nutu fieri vt transuehar, quorum prodigijs lōge lateq; acti
sinitimæ gentes & ossa mea iam expiauerunt tumulam mihi tus
mulosq; insuper solennia statuerunt. Quare te oro o iustissime
Charon patere tandem vt ingrediar, sic prospera, semper sit nauti
gatio tua, sic solida nauis tua, atq; inconcussa. Ch. Rem iustā
petis Palinure, ingredere vt libet, vos vero tam confertæ vna
bræ, quid fatigatis me præcibus? quid fatigatis, quæ nam hæc
vis desiderij? Expectate tantisper, dum trans flumen hunc por
to, regrediar q̄ppimum. Pa. habeo tibi Charon immortales
gratias, qui me his tandem eripuisti e malis, qui me dira hac tana
dē, qua detinebar, transiretandi cupidine liberaisti. Cha. Amo

PALINVRVS.

te equidem Palinure, tum propter Aeneam regem tuum quem mihi nominasti, qui & super omnes vnquā viderim, morrales, vilus est mihi singulari quadam præditus pietate, tum propter meum etiam quod olim commune fuit tibi magisterium, par enī sibi quisq; parem affectat, delectatq; magis quæ inter pares sit, vel confabulatio, vel vitæ actio, afficiebar porro non modico dolore, quum videbam iamdudum te in citeriore hac rīpa errantē, incertumq; sedis tuæ, neq; licebat tibi succurrere propter legem mihi datam, ne quemq;, nisi humato prius corpore transporem. sum enim ego minimus inter infernos habitatores, subiectusq; alienæ potestati, cui parere non tam pulchrum mihi, q̃ alijs necesse sit. gaudeo autem nunc, & lætor q; ea aliquando se fors tibi obtulerit, quo & tuum implere desyderium, & meum reuelare dolorem (salua lege officij mei) possum. Pa. Immo ego non minus propter te dolebam o Charon, quia perspiciebam tot te graues assiduosq; labores perferentem, sine vlla relaxatione. Neq; enim me latet, quot, quantiscq; vexari malis solent naufum gubernatores, qui nihil aliud in vita q̃ nauigationem exercui, atq; ita exercui, vt nihil illa grauius, nihil periclitatius contingere mortalibus, putē propter qd credibile magis tibi videri potest si angebat me vtiq; fatigatio tua repetentē, anisano antiquitas, quas iuuenis etiam sustinebam, nauticas fatigationes meas. Quarum experientia iam edoctus, sciebam probe pari malo tuo condolere. Ch. Frustra propter me dolebas Palinure, nā nihil molesta mihi ē ars mea. Pa. Quid ais? Ch.

Nolo gratam me habere, & iocundam artem meam. Vides ut cruda viridisq; senectus est mihi? memini haud vnquam ab ipsa quam omnium annos supero longaua aetate mea pertesum me esse laboris mei, quin quotidie insto alacrior atq; valentior, sed intelligo cur tu aliter tibi persuadeas. Est enim communis hic morbus mortalium ut sortis suae quocunq; distebeat semper, viuaxque contentus nemo studiis suis, laudent vero longe ac beatiore existiment omnes, qui diuersas a se artes atq; actiones sequuntur, verum falluntur maxime opinione sua. Nam si recte intueri velint, cognoscent perspicue nullum esse in vita eorum statum, qui non magnis scateat miserijs quem non magnae grauesq; perturbent vndiq; molestiae & vexationes. Et si detur aliquando, ut alter in alterius studia transferatur, q̃ videas tunc sua quae leuia videri, quae prius pre grauitate accusabat, contraque ea grauiora quae prius leuia videbantur. Itaq; si bene consideres Palinure, non est ita grauis mea conditio, ut censes. neque propterea q̃ nauclerus sim sum eo miserabilior. Sed tu (ut video) sequeris vanos errores mortalium, ego vero integritatem tantum, iudicijq; veri lucem secutus, dego contentus ac laetus sorte mea, neque ascribo mihi calamitatem, q̃ defudem quotidie nauigando & defatiger. Neque ob hoc arbitror quempiam horum qui mecum simul vltimas sedes colunt, me esse beatorem, non ipsos iudices Minoem. Rhadamantum, & Eacum, q̃q; magna omnes emineant potestate, non ipsum Ditem q̃q; scepiro potens sit atque regna ista mo

PALINVRVS.

deretur . Sunt nanque & illi sui labores , suæque molestiæ ,
& maiores forte , quo & maiore regiminis sarcina premun-
tur . Pa. Potes de te tibi Charon persuadere vt libet , mi-
hi enim de me nunquã persuadere poteris , quin ars nos-
tra sine vlla comparatione cæteras laboribus & periculis
excedat . Quod liquido tibi probarem , nisi q̃ vereor te,
dico te afficeret fortasse longior narratio nostra. Cha. Im-
mo summa me afficeret recreatione . Nam & delectat me
tecum sermocinari , & nauigantibus etiam magnam ani-
morum refocillationem afferre solent huiusmodi confabu-
lationes . Pa. Quando igitur non est tibi in iocundum pro-
sequar suscepti sermonis nostri rationem , vt intelligamus non
esse duriores vllam q̃ nautarum sortem , quod tibi facile per-
suadebo si animaduertas , quos æstus & frigora tollerare eos ,
quos perhorrescere tonitrus & fulgura , quibus perfundi imbris
bus , qua ventorum rabie agitari quotidie necesse sit . Si cogi-
noscas quoties eos torqueri fame & siti , quoties squalore eti-
am teterrimo consumi contingat , si attendas habitationem
eorum instar carceris , supellectilem , vel nullam , vel sordidissi-
simam , strata dura , cibaria aspera , potum immundissimum ,
indumenta spurca , incommoditatem rerum omnium , noc-
tes insomnes & sub diuo semper & inquietas . Taceo perpe-
tuum alloqui quoddam eorum exilium . Quos patriæ co-
rum exteros , profugos , vagos , pallentes , ignaros
quiesis priuatos omni (quo nihil est vita dulcius) cons-

LVCIANI

tugis, sobolisq; fructu, ac iocunditate. quis non abieciſſimos, longeq; omnium mortalium miſerrimos eſſe iudicabit? protereo ſcyllam, charibdim, ſyrtes, ſymplegades, tot infeſta nauigantibus maris pericula. Omiſſo tēpeſtates, q̃b⁹ nec vſu quicq; eſt triſtius neq; horribilius, quibus & ad ſummū vitæ vltq; diſcrimen quotidie iactantur, quatuntur, & (quod ſepe accidiſ) ſummeſſi tandem obruuntur. In qua re nemo eſt qui idoneus magis q̃ ego reſiſtis adhiberi queat, qui cum multis luerim quaſſatus tempeſtatibus, tum ea maxime, quæ me ex Siciliâ in Italiam nauigantē inuoluit, tam ſeruata atq; horrens, vt horrore ſit adhuc mihi eius recordatio. Non poſſunt certe (vt par eſſet) explicare tibi æterbitatem illius tempeſtatis, ſed quanta exiſſet ex hoc facile conſecturam facere poteſ, q̃ Eneam duce m, cuius ſumma conſtantia, et animi fortiſſimo vbicq; decantatur, vidi ego eum contremementem grauius, atq; ingentē, extentiſq; ad cœlum manib; beatos me lōge inclamantem eos, quibus ad Troiam oppetere conſigſſet, lamentantemq; pari ab eorum morte, ac fortiſſima Diomedia gladio ſe ereptum exiſſiſſe, crudelem equidem diem illuxiſſe omnibus vltimum, neq; ex numero noſtro quendiſ; putaui euacuandum. Non ipſum Aeneam, non Hioneum, non Echatem, non Abanatem, grandæuumue Mictem, quorum naues longe diſſectas, ad ſummumq; pene exitum adductas, neſcio quæ viſ illa niſi diuina liberauit. Ch. Non incognita mihi narras, hæc enim ea ipſa die reſciui. Pa. quo id modo? Ch. Quo id modo regas? An æterem fidemq; Orontē ignoras ductorem Liciæ nauis, iſ qui

PALINVRVS.

dem tunc submersus concessit ad me illico, exponens mihi ex ordine omnia quæ tu differuisti, implorans deinde opem, rogansque, multum ut se vltiore in ripa sisterem, quod nunquã passus fui, quã inter fluctus adhuc corp^s suum sine sepulchri honore iacereur. Nunc agi se circum hæc stagna mortuus atq; errabundus, vidisti illum? Pa. Et vidi, & vnicum meorum malorum solatium habui, dum tantisper in ripa moratus pari cum eo destinebar in sollicitate. Nec enim falsa de tristitius interitu retulisti, cuius adhuc imago subit mihi, dum excussum e puppi, contortumq; ter eum atq; circumactum horrendum a fluctu rapidus tandem equore vortex absorpsit, sane quod ad me pertinet nihil edisseram qui licet eam euaserim tempestatem, amarum tandem aliquando etiam vitæ meæ finem inueni, excussus & ipse pariter atq; iactatus inter undas (quod decrat) insuper ferro præterea obtruncatus. Ex quo nec tantum mihi timui q̃ Æneæ meo, ne tantis undis surgentibus spoliata magistro naui deficeret, hæc etiam eorum delitæ, opes, tranquillitas, sic illis viuitur, sic moritur, cui nunc & aliorum defende studia & artes, contendeq; si libet maiorem esse etiam eorum miseriam & calamitatem, qui patrias incolentes suas, vxorumq; ac filiorum societate beate quiescunt, gaudent, ludunt, scortantur, amicicias colunt, exercentur comode, habitant magnifice, vestiuntur cube, conuiuantur late, cubant mollior, locundos suos ac genitales agunt dies. Adde qui vrbibus optimates & primarij magnam sibi vendicant auctoritatem, habenturq; summo in precio atq; honore, qui ius dicunt, qui

PALINVRVS.

causas agunt aliorum, qui fasces gerunt, qui ducunt exercitus, qui vel assistunt principibus, vel Principes ipsi magni, illustresque sunt, quibus nec optabilius quicquam in vita esse video neque beatius. Cha. Falleris longe Palinure, nam quos beatiores esse arbitraris, miseriore illi sunt vlla sine dubitatione. Nec enim negauerim fortē subiectū esse nautarū magnis malis, sed ita subiectā ne comparatione aliarum quæ maioribus etiam, grauantur incommodis, minus certa misera iudicanda sit. Quid enim tristius (ut ad tuos veniam) qui patrias suas colunt, quid miserabilius quæ domi suæ agere, & ita agere, ut iucundiores aliquando quæ vitam mortem optes? Quæ vlla maior calamitas, quæ circumdari urbem hostibus, ingruere bellum, volitare tela, stringi enses, perfodi muros, fremere tormentis, saxa dirui, domos tremescere, & concuti? quemque fame sitire, deficere, corrumpi aerem, occupari mania, spoliari templa, diripi patrimonia, publicari bona, incendia parari, malos exultare, bonos torqueri, affici contumacijs, expelli domibus, vulnerari, carcerari, relegari, desportari, trucidari filios ante parentum ora, vim pati uxores, stuprari gatas. Videntur an hæc tibi mala Palinure, & an his quæ tu meministi vlla ex parte comparanda? Pa. Quæ vera narras o Charon, quæ nunc vel audires ista perhorresco. Venit enim mihi in mentem grauis illa & deploranda patriæ meæ desolatio, Troie inquam tam prepotentis olim atque predictis, cuius euerfione nihil credo referri posse crudelius aut lachrymabilius, tantæque fuit calamitatis eius magnitudo, ut longe plura etiam atque tristiora

PALINVRVS.

ra, q̄ tu supra memoraueris, sibi contigerint, quæ si vells omnia tibi, vt rem certius agnoscas, explicabo. Cha. Haud op^o est Palinure, quoniã & tempus non patitur, & ego hæc omnia non secus actu nota atq; comperta habeo. Nam & mihi renunciauerũt, vt quæque aduentabãt ania ex illo bello profectæ. Nihil certe vt nunctu dixisti peruenit ad aures meas crudelius, aut lachrymabili⁹. Pa. Faxo vt iubeas, sed aduertas Charo grauissimæ licet hæc sint, rariora tamen contingere, q̄ ea nautarũ quæ supra exposui. Ch. Referam ergo alia frequentiora & ex ipsis quidem met ciuitatibus, quantum relatio augebit etiam eorum miseriam. Vade oro & per ciuitatem, plateas, porticusque discurre, quid aliud offendes q̄ oblatrantium maledicta, insimulationes pestilentissimas, optimi cuiusque dilacerationem, quid non exploratorum insidias, inidentiumque venena? Diuerse modo gressum ad artificum, mercatorumque tabernas, ac conuentus pete, quid aliud deprehendes, q̄ sermorum nebulas, fucos, mendacia, deceptionesque manifestas? Transfer te hinc in fora publice sedesque iudicialias, quid aliud audies q̄ vndique omnia magno strepitu ac clamore misceri. Quid intelliges aliud q̄ cades hominum, compilationes, furta, grassationes, conspirationes, proditiões. Quæ alia occurrent tibi nisi litigatorum iurgia, & contentiones, testium perurrationes, caudiciorum prauaricationes, iudicum corruptiones, præsidum ambulationes ac rapinæ. Quos ibi alios obuiũ tibi habebis? q̄ exulta-

LVCIANI.

tes improbos, lugentes bonos, oppressas viduas, procu-
 pupillos, egentes prostratos? Attolle postea alius oculos &
 acria principum perscrutare, quam nō videbis ibi assentorum ex-
 altationē, speculatorum acceptationem, militum audaciam, for-
 neratorum voracitatem, quæstorum improbitatem, q̄ non po-
 tentum hominum in tenuiores vim atq̄ insolentiam? Quas nō
 concussionēs? Quas non populationes? quos non innocen-
 tes accusari, criminari, carcerari, proscribi. Pa. Graua hæc
 nimis ac miserabilis. Ch. Et restant alia quæ non minus tibi
 grauiora, & miserabiliora videbuntur. Pa. Perge. Ch. quæ
 fortassis etiam grauiora, & miserabiliora iudicabis, quoniā do-
 mestica ac frequens magnaq̄ est eorum pestis. Pa. Fare. Ch.
 Nolo tibi Palinure afferre in medium graues longosq̄ artifice-
 sum et negotiatorum labores, non eos quibus afficiuntur agros-
 sum cultores, non quibus milites, non quibus causidici, exco-
 rarumq̄ disciplinarū sectatores, æstus, algores, inedia, per-
 segrinationes, anxietates vel e pericula, vulnera, cædes, distric-
 tas habitationes, infinitaq̄ agendi, cubandi, vescendi incom-
 moda vř fastidia, lassitudines, vigiliās, solitudines, odia etiam et
 infamationes. Nam si complecti cuncta sermone meo, atque
 exequi voluerim, tot tantaque dicenda se offerrent, vt præ
 longitudine matorum ac mole, citius nauigatio nostra q̄ ora-
 tio finem possit inuenire. Omittam itaque & commemor-
 abo tantum, quas inter domesticos parietes, tum seruorum
 cum vxorū, ac filiorum molestias ac turbationes pessimas per-

PALINVRVS.

ferre solent, qui gubernatōi præsunt re familiaris. Cū si ita esses, ut naualis, expertus, facile quicquid dicturus sū, me etiā tacente, & intelligeres, & approbares. Nā seruorū primo in dominos sp̄ propt̄a maledicta furta ip̄ositiōes, fugas, arrogantiā, negligentiā, rem dñorū temulentiā, edacitatē, somnolentiā, tarditatē, ignauiā, nemo est qui nō videat magnā afferre his qui patiunt̄ infelicitatē. Deinde filios, quorū amore nihil dulcius esse fertur, quanta animi cū amaritudine aspiciant parentes, vel agrotare, vel mortem obire, quod frequenter admodū fit. Satis existimo etiā te intelligere q̄p̄ vero grauē, & anxīā credis esse eorū, vel parturitionem, vel educationē, vel institutionē, quoties pro eis bonos parentes gemere, suspirare, dolere, torqueri? Quanta etiā putas perturbatione affici dū quos progenuerunt, immensaq̄ adeo cura aluerunt vel parū sibi audientes, vel rebelles, & infestos, postea habere cōtingat, q̄p̄ dolenter eos ferre arbitraris, dū infāntes et vecordes sunt? dū hebenis & crassi ingenij? dū effoeminati & molles, dū dilapidāt, & euertunt patrimonia, dū nullo bono operi studio intendūt, dū per praeipitia vitiorū oīm vitā ducūt suam. Quid de vxoribus loquar? quas dos nimidas, gen⁹ insolentes, forma suspectas, deformitas reddit inuisas? Quarū lingua nihil perniciosius, quarū audacia nihil prodigiosius, quarum improbitate nihil execrabilius. Quae iurgiis sp̄ & cōtentionibus obtundūt viros, quae semper conqueruntur, semper exprobrant, semper insidiantur. Quibus quum desint cetera nunquā tamen lachrymae gemitus & suspiria, quae ex ea sua, quae tantum ardent, orna-

mentorum ambitione exhauriunt opes, labefaciunt domos, con-
 gunt maritos in malos questus, in dira scelerata. Non refero tur-
 pissima adulteria, quibus nec puniuntur minus, nec peccatur magis
 quicquā, ea quanto dolore afficiant bonos coniuges, nemo satis
 vnquā iudicio meo enarrare posset, sed magnum doloris argu-
 mentum prestant, & grauissimas cades & ingentia quæ sæpe pp-
 ter corruptas vxores bella exarserunt. Pa. Hoc plusquā vellē
 scio, nam arduū illud quod ego vidi græcorū, & Troianorū bel-
 lum propter Helenæ raptum in eam excreuit rabiem quā nulla
 mundi regio ignorauit. Ch. Quæ toti mundo manifesta sunt
 ea tantum nō sibi Palinure, at si singula, quorū nihil me latet intel-
 ligeres, adduceris, in tū stuporē stupefēs etiā put miseratione
 conjugalem vitam lachrymares. Pa. Hui. quid narras? Ch.
 Narro quæ quotidie video & pertracto. Pa. Ergo connubia
 putas polluta, & coinquinata. Ch. Minime id vnquā dixerim.
 Pa. At qui multas memini me vidisse ea preditas honestate, ea
 religione ac vitæ integritate, vt diuinum quoddam magis q̃ hu-
 manum redolere viderentur. Ch. Et multas vtq̃ eiusmodi
 esse confiteor, sed eas quidem quæ optimis, honestissimisq̃ or-
 ga parentibus, ebiberunt a primis annis sobrios & castos mores.
 Quæ sanctis parentum suorum exemplis educate vitam institue-
 runt castigate, sapienter ad mansuetudinem, edoctæ ad pietatē,
 ad fidem, ad diuinum cultum, ad re-ctum compositumq̃ regimē
 rei familiaris. Quæ se a thiasis, saltibus, iocis quæ ē a spectaculis,
 ab immodestiore cultu, a licentiore colloquio abdicarunt. Cæ

SCHAPHIDIUM.

terum quæ contra sanctitatem, quæ malis institutis peruersæ
sæpè parentum exemplis imbutæ, mollior vixerint assuefactæ
delictis, quæ turpi otio, quæ nihil nisi saltare, canere, fides
pulsare, didicerunt. quæ præterea oculis suis auxerunt, ma-
trum præsertim obscenitates & immunditias. Hasce qua sis
de & integritate esse putas erga maritos? Illabuntur si quis
dem tanquã venena tenellis mentibus parentum exempla,
inde rarior etiam: quæ reris: est hyemalis honestas, quæ qui eas,
vel emendatis instituant moribus, vel sanctio innitent exem-
plo, parentes simul rariores habeantur. Prodeunt postea in
publicum quæque etiam procaciores, aperta fronte, dires-
cio gressu, quasi pudicitiam ipse consecrassè videantur. Et quæ
secretum intra cubile probra gesserunt, quum vestem induer-
int, illa contexissè atque occultassè existimant. Vosque ea vas-
tum vulgus, ita ut cernitis, vera ducentes esse arbitramini. At
ego nihil ac res se habet de eis iudico, nuda enim hic om-
nia atque aperta sunt, non veste hic teguntur maculæ, non
pallio obnubuntur scelera, exertos omnes ac nudatos, res-
rumque omnium vacuos, prorsus huc ingredi oportet. Quis
quid in vita male tentatum, maleque actum est, hic fronte cor-
ram ipsa demissi gestatur, dispoliatur ostentat, Quare non mirum
tibi videatur, si quorumcunque nota habeo crimina. Qui
quorumcunque ipse nudas, ita ut predixi, transueho um-
bras, quæ proinde ingentem video earum turbam, quæ cum im-
pudicitiam longe apertam, ostendant suã, pudicissimæ tamen in

PALINVRVS.

vita habeant. Quantas secū in maritos fraudes gerit, quot simu-
 latiōes, & prodiōes, quāā hypocrisim, quotā aliorū obscenos
 amores, & pollutiōes, & suppositos part⁹, & mētitas enutriōes,
 & alieni seminis susceptas messes? Ac quod ridiculū magis est lu-
 gent, postea ignari mariti in hacce sibi extinctas vxores. Laudā-
 inter coctus, predicant quasi pudiciæ principes. Statuunt mausos-
 lea, plurimi quoq; epigrammata cōdi, oratiōes scribī, & pronun-
 tiari curāt in laudē ac memoriā castitatis fidelq; earū sempiternā.
 An hæc tristitia & amara censes Palinure? Et an cōparationē vlti-
 mā habere putas, cū his nautarū, quæ ea seueritate et acrimonia re-
 censuisti, vt cætera leta, fausta, deliciarūq; plena (si tibi fides dare-
 tur) existimanda essent. Pa. haud equidē tanta in ciuitatibus
 priuatilq; domibus, quanta modo enumerasti mala regnare cre-
 didissem. Ch. Ita profecit inexpertos sermonem aliquādo inire
 cū his qui multarū rerū vsu atq; experiētiā habēt. Pa. Ita fit.
 Ch. Quid si animaduertas labores, quos perferunt nautæ cor-
 pori magis q̃ anīo infensos, ire cōcedes amplius etiā in sententiā
 meā/ Nā huiusmodi res duræ, assiduo quodā vsu & assuefactio-
 ne mitiores fiunt, & quodāmodo domant, quas vero ego me-
 morauī quā animū magis affligunt, non ita vsus & assuefactio
 mitigare atq; edomare potest. Pa. Consentio tibi itā, gaudeoq;
 in eā lucē te illustrante peruenisse, vt intelligā itā magnā aliorū,
 & maiore etiā q̃ nautarū miserā. Sed illud nō possum intelligen-
 te, quin principes saltē ac magni viri, non dicā nautis, sed cæteris
 insuper quibuscunq; mortalibus beatiore sunt. Cha. Cur?

PALINVRVS.

Pa. Quomodo omnibus abundant atque affluant bonis. Ch. Quibus? Pa. Honore, gloria, opibus, delitijs, amicis, potentatu, imperio. Ch. Hisce? Pe. Hisce, & multo pluribus. Cha. Erras. Pa. Errorē hūc optassem in vita mihi. Ch. Deliras. Pa. Maluissē ita delirare, q̄ tua cū sententia sapere. Ch. Quid si nihil illis, miserius? Pa. Quid si nihil beatius? Ch. haud vn̄ quā hoc mihi pemonstrabis. Pa. Nō tibi ij beati vident, qui quicquid ad explendas voluptates optari potest, assequunt, quibus conuiuandi, cubandi, vngendi, lauandi, ludendi, venandi, aucupandi, ad omnē nitorē atque facietatē semper facultas sit Quibus quotquot velint cōcubitus forminarū, quotq̄ velint arua, equi, canes, quibus tot sunt serui, tot excultra palatia, tot munitæ arces, oppida. Qui tantū possideant auri, gemmarū, vestitū, suppellectilis. Quibus audiāt oēs, adsurgāt, inclinēt. Quos populi verent, timeant, laudent, decantent. Qui leges dicant, mandēt, exerceāt, proscribant, puniant, extollant amicos, vendicent inimicos, trucidant rebelles. Ch. non est tā magna (vt existimas Palinure) eorū beatitudo. Nā parit certe fastidiū tanta bonorū continuatio tantæque affluentia. Neque sapit tm̄, quæ nō aliquando intermitte voluptas, prætera quomodo eos tu beatos iudicare potes, qui tantis opibus atque delitijs suis nunq̄ fruunt cū iocunditate, nunq̄ cū gaudio, qui in tanta rerū copia nunq̄ exhilarent se, nunq̄ releuent animū, nunq̄ exultent. Qui tanta licet bonorū vbertate redundātes, tristitia tamē semper obducant, solitudine premantur, anxietate torqueant. Nō tibi multo optabilior videt prius

LVCIANI

eorū cōditio quorū & vita securior, et voluptates etiā si mentem
intendas maiores sunt, quo summa semp condit hilaritas, mulcet
festiuitas, explet alacritas. Quantā putas afferre delectationē, cō-
munis, quæ cū vxoribus & filijs vita exigis, dū cubant tute, vels
cunī lete, iocantē modeste, q̄z dulcē esse arbitrarīs amicorū inter se
& æqualiū parē vitā, domesticū vsū, frequentē conuentū. Quid
eorū amore suauius, confabulatione, curis melius atq; cōmodi
us? Quantū credi letitiæ & exultatiōis habeant eorū conuiuia,
ludi, cantus, salutationes, quantū dilatent animos & permulceāt
Quantū emanet mellis, cuius nec scillā principū aliquis degusta-
uit. Pa. Haud intelligo Charon, hanc quā refers regū tristitiam
atq; anxietatē, qui inter risus tātū, blandicias, iocosq; versant, qui
b^o semper psallat, cantat, plaudent, & quicquid ad transigendā
hilarē vitā excogitari pōt exhibeatur. Cha. Etiā vt video iudi-
cas Palinure q̄ oculis tñ pateant, q̄ errore decepti mortales, plu-
rimū seduci soltent sed qd certū afferre pñt iudiciū exteriora cor-
poris? quæ velamenta quedā magis sunt veritatis, aut quid cere-
ti promittere & ostentare potest frons hoīm? quæ plures q̄ Pro-
theus species mentiri, atq; in plures mutari queant. Consideran-
dæ sunt secretæ anī fibræ, perscrutandæ sunt interiores mentis la-
tebræ, quas si peruidere ita vt frontē posses, prohi dolor quantā
ibi malorū turbā, quantā formidinū atq; strepitationū aciem in-
tropsiceres, quot angores, sollicitudines, suspitiōes, quot pestilē-
tes morbos, & perturbationes, quanta aperirentur vlcera, quot
plage et cædes, quot insidiæ, quot enses, & telorū infinita genera

PALINVRVS.

quæ nec somnos eorum quætos, nec cibos placidos, nec opus
lentiam dulcem, nec imperium iucundum nec delicias ioculq;
lætos esse permittât. Pa. Nesciebã adhuc hæc eorum qui dos
minant mala, sed cur illis contingant tanta, nō capio. Ch. Cō
tingunt tanta propter graues inimicitias, acerbq; odia quas con
tinue cū finitimis ciuitatibus, cum subditis sibi populis, cū libimet
ipsis etiam gerunt, quo fit vt ingrauescentibus odijs, incrementis
busq; iniurijs, quibus quotidie afficiunt quencq;, necesse sit illis tor
queri & affligi grauiter, cōfidere nemini, suspicari omnia, possūt
extimere muscas etiam (vt aiunt) volantes, gaudere & lerari
nunquam, tristitia & mœrore detineri semper. Pa. Adducis
me facile vt credam, suspectas eos habere finitimas ciuitates,
cum quibus & insusa odia confiteor, propter continua
quæ exercentur bella, & dominandi libidinem qua plurie
mum incenduntur. Cum suis vero quibus imperant po
pulis nihil accipere possunt, nisi amorem & dulcissimam
pacem. Porro si cum finitimis sint inimicitia. Si oriant
tur bella, ac demum etiam augentur imperia, subducun
tur oppida, profligantur acies, spoliantur & captiuantur hos
tes, populationes magnæ fiunt, tropheis decoratur patria,
victorijs celebratur, triumphis extollitur. Ob quæ & Prin
cipum gloria, & vrblum ornatus, & inimicorum timor,
& populorum inter se laticia atque erga principes fides et amor
crescit. Cha. At tñ narras quæ p̄spera sūt & lata, ac q̄ frequē
ti⁹ accidunt aduersa et tristia pretermittis. Quali sp̄ eos putes dea

LVCIANI.

bellare hostes, potiri victoria, triumphis exultare, nunq̃ vero vinci, prosterni, agros suos populari, bona sua diripi, & e suis se oppidis deiici, sed maiora hæc pretereamus, de morib⁹ tantū dicaſ. Quippe si cōferas quas strages suorū & cedes subſtinent, comperies lōge maiore damno q̃ lucro partes eorū victorias cōſtare, diſcuſſa ꝑ ratione deceſſiſſe plus illis q̃ acceſſiſſe. His adiicias vt populorū etiā suorū odia, nedū ſinitimorū intelligas, quod ad inferenda bella & perſequendos hostes, opus illis eſt ingenti & munito exercitu, multo nauigio, longa armorū & machinarum præparatione, quæ quū magno et inestimabili conſtent ſumptu, nec ꝑꝑrij ſuppeditari reddit⁹, neceſſe ē nouis vectigalibus vexare ꝑꝑlos, nouas inducere preſtatiōes, nouas angarias, augere tributa, multiplicare onera, exhaurire ex omniū, eradi marſupia, immo viſcera pauperū, paruos atq; magnos diripere, ſpoliare, conculcare. Inde fit, vt quum inuiſos manifeſte ſe cunctis intelligant, ſuſpectū tū ſibi incipiant habere quenq; Nullius fidei, nulli⁹ amicitia credere, cōiectari oīa in malā partē. Habet enī hoc in ſe peſſimū malefactorū conſcientia, vt quos iniuria affecit, nunquā reuocari in amicitia, nunq̃ mitigari et ad veniā moueri poſſe putet, proinde magis inſurgit, grauiores inī iniurias, hūc proſcribunt, illū carcere includūt. Quorundā patrimonia publicant, alios ſingulari aut ſtrangulari iubent, voluntate pro ratione vtunt, eorū quoq; quos tantis leſerunt malis cognitos affines, amicos, ſocios ſeruos quali fidei ſuæ diſſidentes perſequunt. Tū cæteri qui cæciores etiā videbant exēpla aliorū preponūt ſibi acutuntq; ipſi nō

PALINVRVS:

minus odia. Nā nō minus rebus suis ac salutē suā timent. Ita pe-
detentē ciuitas oīs indignat̃, obmurmurat, rapit ira, odijs incen-
dit, coquit nouas cogitatiōes, noua concilia molit̃. Mox eo des-
cendunt vt hęc intelligentes videant quantā ruīnā, quantoque
precipitio subiaceant, q̃ tenuissimō quasi quodam filo pendeant
imperia sua. Tū cernas eos pallere, tristari, cōsumi, expauere oīa
torqueri scelerū suorū consciētia, quā prima est poenarū omniū.
Timere hostiū insidias, ciuī cōspiratiōes, domesticorū proditio-
nes, oppressorū vindictas. Tū securū nihil existimare, nisi quod
vi ac ferro tueant̃. Propterea nō credūt se tuto cuiq̃ nō ministris
nō necessarijs, nō germanis, quorū maiorū etiā q̃ aliorū aucto-
ritatē magis formidant, arcēt se ab aspectu & presentia oīm, cin-
gunt se fossis & aggeribus, claudūt se arcibus quasi ad perpetuos
damnati carceres, custodibus etiā tanq̃ ad expeditionē belli para-
tis, vt obsideri eos putes circūuallant̃. Nihil illis dulce, nihil sapie-
dū, nihil iocūdū. Dormiūt cū magna inquietudīne, cū maiore
etiā vigilant. Terret illos cōuentus hoīm, angit sollicitudo, timēt
colloquia, timent salutationes, timent dona, suspecti illis aditus,
suspectae sellae, suspecti cibus & potus, qui nec etiā nisi pregustati
summunt̃, suspecti pellicū & itē vxorū thori. Quibus mirū est,
cur sine cuiusq̃ pregustatiōe cōgrediant̃, ipsos vero quorū se cus-
todiz comiserunt nō minus extimescunt, quib⁹ quā carere nes-
queant ob tutelā suā, eo magis augeat̃, eorū timor & miseria quo
armatos pro firmiore illos presidio esse & necesse sit, quare aliē
pigenas et barbaros hoīes atq̃ abiectissimos quosq̃ sibi deligūt,

LVCIANI.

eosq; frequentius comitant. Deijciūt sepius ac exterminant quo salutis suæ (& si non alia at saltē hac via) consultum esse possint. Quid foedius & ignauius dici queat, q̃ hoībus exteris, manibus flagitiosis se cōmittere, suos vero prudentes, sobrios, iustos spernere atq; deuitare. Quanta ista tyrānorū fœlicitas? quos cōtinuus & ingens semper angore afficit metus quo nō modo anī grauiter excruciat, sed cūcta insup dulcia mūdi dona fugāt & dissipant, quantæ iste eorū deliciæ, quanta gaudia, qui tranquillitatē nunq̃ & pacē sibi, ne dicā populis suis aut hostibus cōcesserūt, expertes omnino tam sanctissimi atq; oīm dulcissimi boni. Quæ nā vbertas ista bonorū qui distracti aliunde, neq; sciant, neq; vident, naq; pertractent, neq; gustent vnq̃. Quanta ista imperij bona, quæ quū ipsi videre & attrectare non possunt, cōiectant necesse est aliorū curæ & gubernationi ignari rerū suarū, nescij omnīū ferme quæ sub se gerunt, fraudati quotidie & decepti, ab his præsertim quos præ cæteris hauserūt, quibus tamē quū se credāt, quot innocentīū criminationes, quot facinorosorū falsas comendationes audiunt, quoties eorū fidem sequuti, bonos pro malis, malos pro bonis ducūt, atq; hos beneficijs, illos pœnis afficiunt, quodq; grauius est, quoties ipsis etiā videntibus hi quos tantum extulerunt pro sententiā sua in foro quosq; ledunt, concutiūt, opprimunt, atq; dilaniant quid mirū si exardescunt postea populos rū odia, si labefacta postea eorū status, atq; desolatur, quanta ista quancq; optāda iperia, cū quibus et seruitutē pessimā degant subiecti tantis perturbationibus, tantis insidijs, subiecti ipsis etiam

PALINVRVS.

quos sibi subiecerunt, constricti quasi quibusdam regni compes-
dibus, clausi intra arces quasi magni alicuius criminis rei, coartati
instar ferarum, exclusi ab omni quæ foris capitur recreatione,
priuati libertate, quod est tam dulce & omnibus optabile bonū,
non hominibus modo, cæteris insuper quibuscunq; animantis
b⁹, cuius priuatione quid est, quid tristius aut infœlicius cōtinge-
re possit? Pa. Nō credis Charō bonos aliq̃s & mitis mode-
ratæq; naturæ tyrannos esse. Ch. Immo multos credo, sed tanta
est dominandi libido, tantus ardor, tanta nescio que pestis inge-
nita, vt quos semel inuaserit, sint summa quāuis bonitate præstā-
tes, adeo illiciat eos, illicientēq; deprauet, vt vita potius q̃ imperio
quod iam occupauerunt carere possunt, vel ad conseruandum,
vel ad amplificandum contendunt vnguibus dentibusq; ac prop-
terea nemo est tā bon⁹ tyrānus, cui⁹ cōseruatōis, amplificatiōisq;
suæ gratia, multis non magnas inferre iniurias, atq; ob eas illatas
nō plurimū timere plurimas vt pati anxietates cōingat. Pa. Mi-
ror cur tantis in malis, quæ plane ita vt narrasti vera esse puto, ap-
petant tantopere mortales imperiū, nisi id fortasse faciūt cupidie
honoris & gloriæ. Quid nimiū tā præstans atq; excellens bonū
tolerabiliores reddit tantas quas modo exposuisti miseras. dulce
quippe est mandare alijs, preferri omnibus, eminere, precelles-
re, venerari, timeri, suppliciter exorari, assurgi sibi, via discedi, in-
clinari, ceruicem, flecti, genua, audire laudes suas, & rerū bene ge-
starum decantationes. Quæ quum & diuina numina pluris-
imum capiant, facile intelligi potest quanquā & his quoque

LVCIANI.

mortalit̃ mentes capiant̃. Ch. Quæ tantũ capere potest tyrannos vilius honoris aut gloriæ exhibitio, qui se certo inuisos omnibus esse sciunt. A quibus si laudentur, si audiantur, si assurgatur, atq; incuruetur, intelligunt palam vel assentationis, vel timoris causa id fieri. Quare non est ita dulcis, vt putas, huiusmodi honoris & gloriæ extensio magis q̃ exhibitio. At vero dulcior is est qui in priuatos, homines ab amicis & beneuolis honor exhibetur propter aliquod eorum egregium facinus aut excellentẽ virtutem. Vera ista gloria, verus iste honor, ac dignus, quo & diuina numina capiuntur. Pa. Nullam ego video causam cur tantopere imperia desyderentur, desyderataq; conseruentur, nisi q̃ habendi cupidio, qua tantum trahitur humanũ genus, in his maxime expletur. Quo enim quisq; plus auri, agrorum edificiorum, oppidorum acquirere possit, nullo parcat labori, quantumcunq; vis magna & intolerabili. Neq; vlt̃a amarus labor, quin propter questũ, & maiorẽ rerũ cumulationẽ dulcescat. Ita quũ tyranni sup oẽs plus possideant, sup oẽs & beatiores vident̃, licet cetera eis tristitia sua, atq; peracerba. Cha. Neq; istud qd̃ affert vlt̃a beatitudinẽ, nã in primis non efficit diuitẽ maior habundantia, sed minor cupiditas. Qui enĩ paruo contentus est, id t̃m cupit qd̃ necessitati vitæ sufficiat, is abunde est locuplex, propter honestũ quod facilius implere potest desyderiũ, quod quũ & impleuerit, liberatus est ab oĩ, qua alij rapiuntur, habendi anxietate. Qui vero quantumlibet diues plura concupiscit, pluribus indiget, quia perseuerante acquirendi insatietate, efficitur minus voti compos,

PALINVRVS.

quo enī magis crescit multarum rerū possessio magis etiā cupis
ditas, neq; sinē vnq; habet vorago illa cupiditatis. Deinde nō est
iudicandus quisq;, vel locuplex multitudine, vel pauper paucis
tate diuitiarū, sed vel rerū magis implemento vel necessitate. Nam
si multitudinē excedunt sumptus, quō potest credi diues, qui mi
nus habet q̄ necesse esset, quare quū necessitatē sapius magnam
patianr, qui tantā imperij molē administrant, indigentiores etiā
putas sunt priuatis hoībus, quib; licet tenues sint opes, at necessi
tatibus saltē suis, vel pares, vel superiores Taceam⁹ graues, quas
quotidie expilationes, vel rapinas perferunt a quæstoribus suis,
& ab his maxie, quorū fidei magis credūt: qui quo maiora etiā
nacti sunt imperia, eo maiora utiq; furta maiorēq; proinde rerū
suarū diminutionē patiunt, a quibus priuatos saltē hoīes liberos
esse constat. Qui & diligentius patrimonia sua ipsi per se curare,
& attentius oīa intueri possunt. Dicamus vero curas, & labores
quos in administrandis tantis opibus, gubernandq; tanto potē
tatu tolerare eos oportet, quorum fortioresq; herculis humeros
necesse est ad sustētandā tantā molē plures etiā q̄ Argi oclōs ad
tantā rerū varietatē puidendā, atq; distribuendā, plura quoq; q̄
Iani aut Vertūni capita ad itelligēda examinādaq; tot ac tāta quū
hostiū, tū populorū suorū que illis negotia deferunt. Quæ tanta
anī vis que nō debilitē, quæ tanta soliditas que nō cōcuciat, que
tanta promptitudo quæ nō remittat: Cuius est tanta valitudo,
tū robur qui se tā fasto curarū pōderi parū audiat polliceri: Cui
us est adeo æquabilis, & moderatus animus: adeo perseverās:

LVCIANI

qui tam multis, tanquē continuis laboribus non defatigari, non
 quassari vnquā, atq; infrangi possit Omittamus mortales, de no-
 bis tantū qui hęc vltima loca colimus loquamur. Verū putas Pa-
 linuræ beatiorē esse vel me qui pauperrimus sum omniū, qui nis-
 hil preter hanc quā cernis pusillū līntrē possideo, vel Plutonē lat-
 itatēq; immensū regnī tyrannū intelligo, & si taceas quale de hoc
 sis iudiciū prolaturus, crede mihi minime meum cum suo sta-
 tu commutare. Pa. quare? Ch. Quia letus ago & summa
 animi quiete. Non vilius rei vllam gero nisi transuehendi hasce
 huc descendentes animas, & conseruandū incolumen hunc fāsele-
 lum meū, solitudinē in qua dicā tibi quicquid est quod me gras-
 uet. Quū enī propter vetustatē fatiscat aliquando rimis, curare
 me oportet vt restituat integritati suæ. Quā eū cō suo sapius, &
 obstruo si quid rimarū est, hęc oīs mea cura est, hic oīs labor. At
 Pluto cū tantis diuitijs suis ac regno tanto nūq; latus, nunq; qui-
 escit, tot curis carpit, quot replet hic vmbritis locus, implicatū sp̄
 habet vbiq; animū, hinc fert, illinc rapit, oībus intentus locis, oīs
 bus occupatus ministris huic mandat, illū terret, alios acciri iubet,
 metū illi oīa incutiunt, nunc terræ hiatus, nunc motus formidat.
 Sepe illū trepidare cogit lampas phœbi, nec vlla ex parte irradiet
 regno suo. Sæpe et fulmen magni fratris ne penetret auerna, atq;
 labefactet, quoties vidi ego illū dū rebus suis timet iniectū sum-
 mo curru peragrarē oē hanc, lustrare fines, scrutari oīa diligen-
 ter, ascendere etiā in superū orbem, circuire terras, peruestigare
 quod cūq; periculū perferre posset, nihil oīno incauti et inexplō-

PALINVRVS.

rati relinquere, quæ cū multis in locis, at maxime ea solet efficere
in terris Siciliæ, quæ magis etiā cū terrent propter magnas reue-
rationes Tiphœi gigantis, quibus totā conquassat illam patriam.
Nā postquā ipse ausus fuit bella inferre coelo, iniecere superi eius
corpori Trinacriā, sub qua ab omnibus vndiq; montib; press⁹,
& grauat⁹, conatur sæpe se attollere, impositaq; sibi reijcere. Pro
indeq; magnos concitat motus, ac tantos quidem, vt hæc loca
nostra concutiat grauiter & tremefaciat. Cogita nunc q̃ lata &
optanda sit fors huius inferni tyranni, cuius tot diuiditur animus
curis, tot propellitur tumultuationibus, quē tot oporteat preca-
uere pericula, tot dispensare ministeria, omnia percernere, omnia
corrigere, omnia, vel ipse gubernare, vel alijs gubernanda comit-
tere. Attēde rogo, & velex hoc vno collige eius felicità: Nā
si me deficere contingeret huic nauiculario ministerio, quod ita
necessarium, est (vt vides) necesse esset eum vices meas
subire, ne alioquin deficiente portitore regno suo male succe-
deret. Pa. Hoc profecto non modo verū esse video, sed mani-
bus etiam ipsis (vt aiunt) tango. Nam ea nocte qua alto somno
grauatus e puppi in mare excussus fui, id continuo sensit Aeneas
meus, qui errantē sine magistro nauem intelligens, gubernauit
eam tota ipsa nocte, non indignatus, q̃ quæ sceptrum gesta-
re solebant, remum etiam manus attrectarent. Ch. De mag-
no eius germano nihil loquor, non me latet, quantos &
ille labores ac curas sustinet. Sed id precipue scio, quum
semeritate Phaetontis totus pene orbis conflagrasset, quan-

LVCIANI,

tum tunc regno suo timuit, quantum tota coeli moenia circuit, et ne quid labefactum viribus ignis curreret explorauit. Praeterea tertium fratrem moderatorem vnderit, cuius plurimae etiam ac maximae curae non facile explicari possent, sed praesertim quae sub illa quae Phaetontea conflagratione ad summum poenae usque ad exitum cum toto regno suo eum affecerunt. Pa. de hoc possum, quod oculis meis vidi, afferre testimonium, vidi equidem tempore illius quem supra retuli horrendae apud Siliciam tempestatis, commotum grauiter Neptunum, & ex alto prospicientem vocasse ad se Eurum et Zephyrum, increpatis acriter eis pro tanta suscitata tempestate, placasse ocius omnia atque tranquilla reddidisse. Quod argumentum praestat mihi euidentis plurimarum (ut inquis) ac maximarum, quod omnia in latissimo imperio suo paria sint, curarum suarum. Cha. Dic oro Palinure, putas ne iam beatam esse tyrannorum vitam? pa. Minime. Cha. Optares ne viuus eorum sortem? Pa. ut quid optare? in quo nihil omnino optandum esse manifeste intelligo. Ch. Ergo certo eos arbitraris miseros. Pa. Non miseros modo sed omnium etiam miserrimos. Ch. Mirum quod modo eos tanta frui beatitudine praedicabas. Pa. Quid mirum si caecus laudet tenebras, quas postea luci restitutus damnet. Ch. Vis ut & alia eorum mala tibi referam? Pa. Restant inter alia. Chr. & alia et grauiora. Pa. Quid audio, grauiora haud vnquam istud credam posse his quae modo dixisti grauius aliquid addi. Ch. credes quum audieris. Pa. Dic ergo. Vides ut appropinquamus iam ripae, non possum longiorate cum iam facere verba. Pa. Rogo te mi Cha-

PALINVRVS.

ron ne fallas audiffimā expectationē meam. Ch. An cetera
rū vmbrarū quas in litore reliqui audiffimā etiā expectationem
vt fallam? Pa. Non diu moraberis, perge o mi Charon. Ch.
Immo diutius q̄ soleo demoratus sum, sed lentus etiam nauigā
ui propter te cuius fabulatione delectabar. Pa. Age ergo vt fa
cis lentiorē protrahe nauigationē, vt quæ reliqua sunt dicenda
prosequi possis. Ch. Ea tandē tanta est tibi audiendi cupiditas?
Pa. Tanta. Ch. Morem tibi gerā, qua in re illud te scire veli,
q̄ plurimū miseram reddit mortalium vitam, instabilitas scilicet
& ruina rerū. Nam certum nihil & permanens in vita quicq̄ sibi
polliceri queat. Quomodo is beatus censebitur cui⁹ summā quā
tumuis & plenam beatitudinem minima omnis disturbatio vīo
lare & auferre pōt? sane quū oīa apud mortales infirma atq̄ mu
tabilia sint, nulla tamē infirmior sors est atq̄ mutabilior quā tyrā
norum, quorū etiam cū maior sit exaltatio, & sublimatā magis
status altitudo, magis est proinde (quū mutari eas contingat) ca
sus & ruina. Jnde tantæ tyrannorū proditioes, euerfiones, truci
dationes, vt nemo eorum fere vnquā euaserit, qui non vel regno
depulsus, vel veneno necatus, vel cruenta aliqua & pessima mor
te casus peremptus sit. Qui talem eorū vīvitā optabit? qui pro
modici temporis foelicitate (si tamen illa foelicitas appellanda sit)
tam tristi postea, tamq̄ amaro sine consumat. Horret animus di
cere, nam ne credas his tantū mortales subiectos malis esse, sensie
mus & horū magnam partem aliquando nos inferi, licet tam va
lida nobis, & munita sit ciuitas, tam firma & præpotens, atq̄ om

LVCIANI.

nibus vndiq; prælijs circumsepta. Nō possum sine dolore me
 minisse illius diei, qua Hercules heros ille fortissim⁹ hæc regna pe
 netrauit, perfregit fores, inuasit Regem exterruit Reginā, quā
 & ante socij eius rapere adorti erant, abstraxit cerberū, victūq;
 & catenatum magna vi in orbem duxit, cōcessit loca omnia, tre
 pidare omnes vmbas atq; ipsos iudices fecit, me quoq; non mo
 dicum lesit, quē erepta cymba conto hoc meo percussit, pulsūq;
 grauitè in mediam paludem exturbauit, simul equidem tunc de
 solatum iri baratrum totum. Credidi tunc supremū Plutoni finē
 aduenisse regni, neq; minus illū cū coniuge in predam duci ad su
 peros q̄ tartareū canē, sed paulo humanius cum eo actum est q̄
 opinabar. Nam tandem sibi ac regno suo bene consultum est, ne
 que tamen ita consultū est quī triplici custode suo se qui tam per
 necessarius erat spoliaretur, q̄ si opinionem meam quæ cōmunis
 erat fata coæquassent, tunc cernere fuisset, vtrum beati⁹, vel me
 us, vel Plutonis tanti regis status esset. Ego quidem nihil ambie
 go, priuatus fuisset hac nauicula, hoc enim habeo tantū quod
 adimi mihi possit, priuatus etiā fuisset Rege meo, sed quorūq;
 alios voluisset reges procul dubio inuenisset, qui ministerio
 meo indigentes seruitium meum perlibenter sibi delegissent, &
 fortasse hoc lucri fecisset, q̄ pro vetusta & attrita, qualem hanc
 intueris, nouam mihi & magis solidam lembum acquisiuissem.
 At Pluto quantas opes quantos honores, quantum regnū amie
 sisset, quantam in egestatem, quantam in calamitatem decidisset.
 Qui neq; par q̄ aliud regnū vti parem ego vel meliorē nauim,

PALINVRVS.

neq; parem alium ſamulatum, vti parem ego vel mellorem do-
minum inueniſſet. Excedo ſam modum dicendi, ſed ſi tempus ſi-
neret, narrarē & quibus olī curis vexatus, quantoq; timore per-
cuſſus propter bella Gigantum fuit ſummus Olimpi rector. Cu-
ius narratio maiorem etiā augetur eorum quæ ſupra dixi ma-
iorum confirmationem. Pa. Haud opus eſt exemplis mihi.
Nam nemo mortalium fuit, qui maiora q̃ ego vnquā viderit eo-
rū malorū exēpla. Quid enī extitit his temporibus Troiano Re-
ge maius? quid opibus ſuis cumulatiuſ? Quid vrbibus muniti-
us & pulchrius? & quid demum exitu tantorum bonorum triſ-
tiuſ? quid crudeliuſ? quid flebiliuſ? Vidit inſcelix pater tam
arduum & longum bellum, tot cruentas mortes natorum ſuorū
Vidit euerſam funditus & incenſam urbē. Vidit latrantem con-
iugē, captiuas nurus & filias? populationē tantarū diuitiarū,
ipſe quoq; quod vltimū reſtabat illi, ſenectutis ſuæ ſolatiū Pye-
ri enſe confoſſus, & crudeliſſima morte conſumptus eſt. Ch. q̃
melius me hæc nouit? qui cunctos hac ſcapha tranſuexi. A quo-
bus & omnem calamitatem ſuam ſeriatim perdidici. Notus eſt abſ-
de mihi Priamus, cuius cognitio acerbo caſu, non potui non do-
lere. Notus eſt Troilus, noti Hector & Delphoeus, nota eſt cæ-
tera tot filiorum ac nepotum turba, noti innumerabiles qui illo
bello perierunt Troiani pariter & Graij duces. Nota eſt infinita
qui tunc occidit populorū manus. Nullo memini tempore lon-
giorem interfectorum multitudinem huc deſcendiſſe, q̃ illo quo
ita laſſatus fui, vt præ multitudine oībus tranſuehendi minime

LYCIANI.

hæc cymba sufficeret, plane quid opus est tibi monitore ad aper-
 riendas eorum misérias quas tu subiectas oculis tuis habuisti, q̃
 si præ angustia temporis liceret (iam enim video propius nos ap-
 plicare ripæ) narrarem & milia aliorum tyrannorum, ex quib⁹
 cresceret etiam magis tibi opinio eorum calamitatis. Nam il-
 lud possum quod certo scio tibi verum confirmare, nullum
 fere me vidisse vnquã tyrannorum huc descendantium (descē-
 dunt porro omnes) qui non vel aliculus veneni infectionem, vñ
 magnas vlcerū cicatrices & sanguinolentæ alicuius mortis hor-
 rida signa pre se ferret. Ita mirum est videre, tot actantos ne-
 catos, confossos, cruentatos, trucidatos. Pa. Quis nunc se
 tantis in malis tyrannum nunquã esse optabit? quis imperia as-
 sequi queret quæ iam certius certo cognosco magis fugienda
 etiam q̃ Medusæum caput. Ch. Audisti quibus apud super-
 ros tyranni malis torquentur, sed si intelligeres, quæ hic apud
 inferos grauiora etiam illis parantur, perhorresceres & longe ma-
 gis eorū fortē. Pa. Ergo et alia hic tyrannis parant. Cha. Cre-
 dis Palinure scelera que patrât mortales hic aliquando impunita
 esse? Pa. Hoc modo animaduertebā. Ch. Animaduertiendū
 est igit̃ tibi, quodcūq̃ in vita peccat̃, parî demū post mortē & res-
 pōdēte peccatis pœna puniri. Nā vt capias q̃d dico, si tu Palin-
 ure artem tuam nauiculariam viuens male exercueris, si in dñm
 tuū malî quicq̃, vel cogitaueris, vel cōmiseris, si inaudtens dicto
 suo exutieris, inuenies hîc tibi preparatas his q̃ deliqueris siles pœ-
 nas. Pa. Nihil pfecto Charon scio, q̃d male egerim vel in dō

PALINVRVS.

minū meū peccauerim, nisi somnolentā illam dormitionem, quā negligentē certe q̄ debebā me gessi, Nā magno in periculo nauū simul & dominū quē uehebat meū reliqui nisi vigilantior ipse & cautior melius sibi cōsuluisset, sed poenarū satis tū ob hoc crasum peccatū meū etiā in uita recepi. Ch. Recipies etiā in morte. Ibis enim quū e nauī te demiserō ad seueros iudices nostros qui examinant & censent delicta omnīū. Ducent quoq; te in examinationē scrutabunturq; crimīa tua, Videor uero uidere, qualē te iudicabunt pē nā subiiciendum. Pa. Quali? Ch. Parem peccato tuo tibi poenam statuent. Nam quū somno peccaueris, aeterno etiā te somno damnabunt. Pa. Dormiā ergo in aeternum? Ch. Ita puto nisi grauius sit aliud peccatū tibi. Pa. sic mītes habeam iudices, ut nō sit grauius aliud mihi. Ch. Nullam ergo nisi somni poenam patieris. Pa. non hāc grauis poena mihi uidetur. Ch. Neq; alinis etiā & bobus, ac magnis & excellenti aliqua uirtute predictis uirīs grauiissima existimatur. Pa. quas uero dic poenas perferent tyranni? Ch. Audis tot clamantes & lamentantes uoces, tot horribicos planctus, tantum stridorem ferri, tot tractus catenarum. Pa. Delectabat me adeo ermocinatio tua, ut his minime animū intenderem, sed quid audio tā triste atq; horrendū, quod prae horrore poenae aures meae sustinere non pnt? Ch. Sunt hāc quae audis tormenta tyrannorū. Nū quū illi in uita carcere quenq; incluserint, spoliauerint, flagellauerint, trucidauerint, in summū luctū, ī summā egestatē, & calamitatem deduxerint, damnati sunt etiā ab incorruptis iux

LVCIANI.

dicibus ad perferendas pares poenas. Ideo teterrimis quoque carceribus inclusi, spoliati, flagellati, rorati, caesi membratim, ac mille atrocissimis moribus cruentati, tantos edunt, quantos audis gemitus, tantum luctum, tot ac tantos reboatus, clamores atque eiulatus. Pa. Dicetiam mihi Charon an his poenis pleciuntur, qui magni atque primarii tyrannis assistunt. Ch. prorsus hisdem. Nam suasu & consilio eorum maxime committunt tyranni scelera sua. Pa. An & in vita illi beati? Ch. Non secus ac tyranni quibus assistunt, nam hisdem quoque malis subiecti sunt, eadem enim sunt in eos populorum odia, maiora etiam inter se, eedem curae, eadem pericula, & quod miserabilius est, deijciuntur saepe a tyrannis suis, & vel carcere, vel morte aliquando pessima afficiunt. Pa. Tanta est ergo tamque generalis omnium calamitas. Vllam vero prorsus esse putas hominum sortem quae beata duci possit? Ch. Immo beatos aliquos non nego fuisse mortales, sed perraros tamen. Pa. Quos parraros? Ch. Qui amore virtutis & litterarum, contempserunt cetera mundi bona Qui se innocuos, puros, castos, integros, incorruptos, conservantes, extulerunt animum altius ad gustandam divinam excellentiam, humana quasi sordida & abiecta relinquentes. Nam virtus per se tam dulcis, tamque iocunda res est, ut incredibiles amatoribus suis afferat voluptates Tam nobilis & prestans est eius possessio, ut summa quadam vbertate dicit possessores suos. Quam qui vere est assequutus nihil preter litterarum studia dulce, nihil preter dei cognitionem habet amabile, quae tantum predulcia sibi bona, stabilia, perpetua, incorrupta praelegit, custodit, amplectitur.

PALINVRVS.

Reliqua vero mundi supremo tandē gustā amara, infirma, momentanea, corruptibilia, fūco mēdāiora, hilo iāiora, hilla ieiuniora papīs volanib⁹ leuiora fugit, cōtēnit, abijcit, ꝑculcat, cōtētusq; seipso ac honestissimis suauissimisq; studijs suis, totū nihilī mūdū ducit, ruentē etiā non formidat. In his recreat, refocillat, latā & iocundā agit vitā, ridet tantas hoīm tanq; stultas & vltro sibi quas sitas anxietates, tot ineptias, tot cassos labores, tot inanes curas, nemini nocet, nemini molestus est. Laudant eū oēs, predicāt, admirant, beneuolentiā cōplectūt, fauore prosequunt, q̄ vere hic beatus est qui conscientīæ suæ innocentia et integritate fruit. Qd̄ primū est & dulcius oībus, bonus, securusq; sui nullo timore angit, nulla angustia torqueť, nō timet largas (quib⁹ caret) quasq; nihilī facis diuitias sibi a potentiorib⁹ eripī. Nō timet a quocūq; se ledi, qui nec quenq; se lesisse certo intelligat, q̄ vere hic foelix est q; tot tantisq; semotus curis & periculis, tantarū vacuus perturbacionū, sibi semper alijsq; iocundus, lateť semper & oībus quot quot sunt mūdī honestis, et his etiā quæ cælibū cōmunes sunt perfruat voluptatibus, qui humaniorib⁹ sanctioribusq; deditus flux dijs, cōtemnat oīa, contemnensq; omnia possideat. Nā is possidere oīa videt, nō qui omnibus abundet, sed cui nihil deficiat. Porro, illi nihil deficit qui nihil concupiscit. Concupiscens autem nihil, contemnit omnia. Contemnensq; ita id assequitur quod desyderat. Desyderio vero suo frui ea demum vera & sola beatitudo, beatorumque omnium plenitudo est. Pa. Hi ergo quum nihil mali egerint, poenarum etiam nihil patiuntur.

PALINVRVS.

Ch. Nihil prorsus, immo propter transactam bene vitam meritū magnū assequuntur. **Pa.** quid? **Ch.** Vel cœli fiunt incolæ, cōmunicantq; æternum illis cœlestibus bonis. Vel si huc descendunt, mittuntur in elisium, qui locus ē quietis ac deliciarū, ubi se des fortunatæ, campi aperti, læti, omnium omnino pœnarū expertes. **Pa.** O si mihi ad mortales redire aliquādo contingeret, in-
clamarē q̃ magna possem voce, admonerem pro suo quēq; of-
ficio & dignitate, accusarē tātā laborū frustrationē, tantā curarū
vāitatē, tot corruptas opiniones, peruersaq; iudicia sed q̃ maxie
increparē, qui, vel magistratu quopiā magno, vel imperio cæte-
ros antecedūt, ostenderē tanta quæ antea ignorabā, sed te docen-
te tūc intelligo mala eorū grauissima, dictū horribilia, reuocarē
omnes a vitijs, ab inferendis iniurijs ad meliorē victum, a super-
flua agēdarū rerū cura, intēderē desyderiū virtutis, laudarē inno-
centiam, predicarem frugalitatē, exhortarer cūctos ad bene, gra-
uiter, castigateq; viuendū, ad se cognoscendū ad contemnendū
q̃ot caduca & somni cuiusdam, vel vmbre magis similia mundi
bona inuitarem ad honestas artes, ad ingenuas exercitationes, ad
studia litterarum, ad spem, ac contemplationem diuinæ bonitatis
Ch. Et recte sane, sed vides & ripam attigisse, egredere iam.
Pa. Et iam egressus sum. Ad iudices eo, placidam opto tibi sp-
navigationem, salue o Charon & vale. **Ch.** Ego ad reliquas
vmbras redeo, placidos opto tibi semper iudices, salue o Palinu-
re & Vale,

HERCVLES.

¶ Luciani Hercules Locutores Diogenes Hercules, Diogenes

Vnquid Hercules ipse est, haud quisq; me Hercule

N alius, arcus, claua, pelis leonina, magnitudo ipsa, to

tus dentq; Hercules est, igitur e vita decessit, qui Iou

uis fuerat filius: dic quæso o præclarissime mortuus ne es: Ego

enim quum terræ superessem tibi haud secus q; deo sacrificauit.

Her. Recte quippe sacrificasti. Hercules enim ipse in cœlo vna

cum dijs immortalibus consistit. Eben apud se habens cruribus

formosissimam. Ego vero qui te alloquor sua sum vmbra. **Dī.**

Quid nam dicis amabo vmbra ipsius dei? **Her.** Fieri enim po

test altera eum ex parte deum esse, Altera vita decessisse. **Dīo.**

Vtiq;. **Her.** Ille enim nequaq; mortuus est. Sed ego dumtaxat

qui sui sum imago. **Dīo.** Perpende nunc peroptime te ipsum

pro sua virili parte Plutoni tradidisse. **Her.** Sic res se habet.

Dīo. Quo pacto igit callidissimus quū sit Æacus, te eū nequa

quā esse non nouit. Sed admisit tanquā subinductū Herculem?

Her. Quoniam sibi sum perquā similis. **Dīo.** Vera autumas

nam persimilis, ut ille ipse sis. Caueas igitur ne contra sit, tu quis

dem Hercules existas. Imago vero apud deos immortales Ebē

in vxorem duxerit. **Her.** Audax nimium es atq; loquax, et nī

si ab argutijs quas in me intulisti desinas, senties q; primum quas

lis dei imago sum, arcus enim nudus est atq; paratus. **Dīo.** Cur

autem de cætero te timeam, quum semel mortu⁹ sis. Sed per tuū

Herculem dic quæso, dum ille viuebat, eras ne vna secū, & tunc

imago existens, aut vnus quidem eratis in vita, postea quā e vita

LVCIANI.

decessistis separati, ille quidem ad deos immortales aduofauit, tu vero umbra ut dignū videf, ad inferos aduenisti? HER. Et si fas equidē foret nequaquā responderi viro sophistice percunctanti, attamen aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphitronis in Hercule erat, id ipsum morte affectū est, quod nempe, ego sum ut dixi totū, quod autem Ioui attineret est cū dijs immortalibus constitutū. DIO. Perspicue nunc intelligo, Autumas enim eadē vice Alcmenā duos peperisse Hercules vnū quiddē ex Amphitritone, alterū vero ex summo Ioue, ex quo factum est, ut gemini vnus matris vtero lateretis. Her. Nequaquā o insane idem profecto ipsi eramus ambo. DIO. Neque adhuc ad intelligendū id facile est, duos Hercules in vnū esse compositos, nisi quis diceret vos tanquam hypocentaurū in vnum fuisse copulatos, hominē videlicet atque deū. Her. Nonne sic tibi homines componi videntur animo & corpore? unde quid prohibet animū quiddē ipsū ex summo Ioue natū adesse coelo, me vero mortale ad inferos aduenisse? DIO. utique eleganter hæc differuisti, si corpus hac tempestate esses, sed incorporea es imago, itaque periculū est, te triplicē iam fecisse Herculem. Her. Quo nam modo triplicē? DIO. Hoc quiddē modo, nam si vnus in coelo existit, tu vero apud nos imago. Corpus autem apud tumultū iam in puluerē versum, hæc tria iam confecta sunt. Animaduertas igitur velim quē tertium corpus esse intelligas partē. Her. Audax es atque sophista, sed quod nomen tibi est, qui huc aduenisti? DIO. Diogenis Sinopæ imago, ipse autem per ipsum Iouem minime cum dijs me immortalis

VIRTUS.

libus, sed cum mortuorum optimis constitui. Homerum atq; hu-
iuscemodi fabulas deridens.

¶ Luciani Virtus Dea locutores Virtus Mercurius. Mer.

Itus dea per epistolas orauit modo, vt ad se irem.

¶ Eo percontēs quidnā me velit, illico ad Iouem redi-

bo. Vir. Salue Mercuri ago tibi gratias, quando

quidē tua in me pietas, atq; benignitas efficit, vt non penitus de-

specta ab omni cætu deorū sim. Mer. Expecto quid narres,

tu modo per breues narrationes facito, nam edixit, vt confesim

ad se redire Iuppiter. Vir. Etiā ne tecū nobis nō licebit nostras

erumnas exponere? Quos igit̃ habeo vltiores iniuriarum si nō

modo apud ipsum maximū Iouē, verū et apud te, quē semper in

fratris locū habui, colui, obseruaui, condolendi facultas negat.

O me miserā ad quos confugiā? Unde auxiliū petam? Equidē

cū ita despiciar malo esse truncum aliquē q̃ deā. Mer. Tandē

affare, dū p̃beo operā. Vir. Vidē q̃ sim nuda & sorda? Hoc

ita vt sim, efficit fortunæ deæ impietas atq; iniuria. Aderā sane or-

nata apud elisios campos inter veteres illos amicos. Platonem, s.

Socratem, Demosthenē, Ciceronē, Archimēdem, Policletē,

Praxitelem, & eiusmodi viros doctos qui me, dum viā agebāt,

p̃ssime atq; religiosissime coluere. Interea loci, cum iam nō pau-

ci salutarum ad nos aduolassent e vestigio fortuna dea in

solens, audax, temulenta, procax, maxima armatorum

turba consep̃ta atq; stipata propoperans ad nos iactabunda,

En inquit plebeia, tu ne maioribus dijs aduentantibus, non

LVCIANI.

vitro cedis? dolus iniuriam nobis immeritis eo pacto fieri. Ac
 nonnihil ira concitata inquā, neq; tu maxia dea his verbis me ple
 beiam efficies, neq; si maioribus cedendum est, tibi turpiter cedē
 dum cēseo. Illa vero illico in conuultum sese effert aduersum me,
 Prætereo hic quas cōtumelias in me primū, dum hæc inter nos
 geruntur, effuderit. iccirco Plato Philosophus coepit contra nōs
 nulla de deorum officijs disputare, illa excādescens, apage te hinc
 verbose inquit, Non enim decet seruos deorum causam suspice
 re, ceperat & Cicero orator plura valde suadere, at ex turba ar
 matorum erupit. M. Antonius præpotens latera illa sua disgl
 diatoria ostendens, grauissimumq; pugnum in os Ciceronis in
 iecit, hinc cæteri mei amici perculsi metu, fuga sibi propere consu
 luere, neq; enim Policletes peniculo, aut Phidias scalpro, aut Ar
 chinides Orosco, aut cæteri inermes aduersus audacissimos ar
 matos, eosq; prædis atq; homicidijs suetos bello ad se tuendos
 valebant, ergo me infortunatissimam ab ipsis dijs omnibus, qui tum
 aderant, atq; hominibus desertam pugnis ac calcibus totam con
 fregere, vestes meas diripere, in lutum prostratam reliquere,
 demum abire ouantes. Ego vero ita confecta cum primum licu
 it conscendi huc, vt I. O. M. his de rebus facerem certiore, iam
 quidem mihi, vt intromittar expectanti mensis elapsus est, dūq;
 id vt impetrem omnes deos exeuntes atq; redeuntes precor, no
 uas semper aliquas excusationes audio. Aut deos aiunt vacare,
 vt in tempore cucurbitæ florescant. Aut curare, vt papilionibus
 alæ perpulchræ pictæ adsint. Quid igitur? ne vero aliquid seme

per habet
 dare: T
 tati per
 obres te
 apud de
 limā atq;
 mea ē sp
 dor, ip
 cus dec
 floccip
 amicit
 aduer
 omico
 re sen
 ascen
 ciet.
 odia
 ego

VIRTVS.

per habebunt negotij: quo non exclusas teneant ac floccipendunt: Tum etiam & villicus suscepit curam dudum ne cucurbitæ suæ pereat. Nos tñ neq; dijs neq; hominibus cordi sumus. Has ob res te iterum atq; iterum precor obtestorq; Mercuri, qui sp̃ apud deos ipsos interpres exististi. & vt causam hanc meam iustissimā atq; piissimā aspicias, ad te confugio te supplex oro, in te oīs mea ē spes, atq; expectatio. Da q̃so operā, ne, dū a vobis excludor, ipsis quoq; mortalibus sim ludibrio. Nam erit quidem dedecus deorum ordinī, vbi homunculi me tam & si infirmam deam floccipendant. Mer. Audiui doleo, verum pro vetere nostra amicitia vnum admoneo, duram nimis atq; difficilem causam te aduersus fortunam suscepisse Nam & Iuppiter ipse, vt ceteros omittā deos, cum se ob accepta beneficia nimium fortunæ deberē sentiāt, illius vires neq; potentia veretur. Ea enī ad cœlum dijs ascensum prestitit, atq; vbi velit, valens sua armorum manu eijciēt. Qua de re si sapiēs inter plebeios deos ignota, quoad fortunæ odium extingui sit, latebit. Vir. Aeternum latitandum est, ego & nuda, & despecta abeo.

Lipsiæ ex ædibus Valentini Schumacheri

Anno domini Millesimo quingentesimo vigesimo.

E ij